ПРЯМУЄМО РАЗОМ

ПРОЕКТ ФІНАНСУЄТЬСЯ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

МІЖНАРОДНИЙ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ

ATLAS NETWORK

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
1 травня - 9 червня 2022 року

Випуск № 72
червень 2022

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, який публікується за підтримки Європейського союзу, МФ "Відродження" та ATLAS Network у рамках проекту "Підтримка громадської ініціативи "За чесну та прозору митницю". Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

ВСТУП....4

Нормативно-правові акти, що набрали чинності.... 4

Уряд вніс зміни у перелік товарів критичного імпорту....4

Уряд визначив пункти пропуску для переміщення транспортних засобів, придбаних громадянами України за межами країни....5

Проєкти нормативно-правових актів....6

Пропонується запровадити спрощення для підакцизної продукції....6

Розкрадання гуманітарної допомоги хочуть прирівняти до державної зради....7

Новини....9

В Україні надано перший дозвіл на застосування спеціального транзитного спрощення в NCTS....9

Комітет Верховної Ради України з фінансів, податкової та митної політики визнав роботу Держмитслужби незадовільною....9

У декларантів з'явилася можливість подати електронну заяву на визнання недійсною електронної попередньої декларації.... 10

ВСТУП

Період воєнного стану, оголошеного відповідно до Указу Президента України № 64 від 24.02.2022 року у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, охарактеризувався ухваленням органами державної влади України значної кількості різноманітних нормативно-правових актів, у т. ч. у митній та суміжних сферах. Це було викликано необхідністю переведення економіки України на умови роботи під час воєнного стану.

Нормативні акти ухвалювалися в оперативному режимі в обмежені строки, що часто-густо впливало на їх якість. Держава мала ухвалювати швидкі, ефективні, рішення, які б відповідали поточним викликам і змінам ситуації. Це могло негативно впливати на якість документів та непередбачуваність щодо наслідків їх ухвалення. Результатом цього стало багаторазове внесення змін в одні й ті самі акти, що негативно впливало на їх розуміння основними зацікавленими сторонами і вносило плутанину при їх застосуванні.

Протягом дії воєнного стану значна увага урядовців приділялася оновленню порядку ввезення в Україну гуманітарної допомоги та запровадженню і оновленню переліку товарів критичного імпорту.

Уряд вніс зміни у перелік товарів критичного імпорту

Постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 554 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 р. № 153»

В умовах воєнного стану Уряд України 24 лютого 2022 року запровадив перелік товарів критичного імпорту і рекомендував Національному банку України забезпечити здійснення транскордонних валютних платежів за операції з імпорту товарів з цього переліку. Перелік було запроваджено з початком дії воєнного стану з метою економії валютних коштів держави та забезпечення можливості закупівлі найнеобхідніших товарів, ввезення яких є критичним для життєзабезпечення України.

У першу версію документа було включено 30 товарних позицій за 4 знаками УКТ ЗЕД (Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності). До переліку потрапили нафта та нафтопродукти, вугілля, лікарські засоби та медичні вироби, електрогенераторні установки, шини, папір, яйця, кукурудза та деякі інші товари.

З моменту ухвалення й до цього часу перелік постійно оновлювався у відповідності до реалій часу. Зміни до нього **вносилися більше 16 разів**.

Перелік товарів критичного імпорту постійно доповнюється та розширюється. Останні зміни почали включати до нього певні послуги, які є важливими для української економіки або військової сфери.

Зокрема, постанова Уряду від 7 травня 2022 року внесла до переліку низку змін. З **переліку** товарів критичного імпорту **виключено** сполуки срібла, нітрат срібла, епоксиди, епоксиспирти, епоксифеноли та епоксиефіри та їх галогеновані, сульфовані, нітровані або нітрозовані похідні; органічні похідні гідразину або гідроксиламіну. Позицію у переліку «комплексні ціаніди» замінили позицією ціаніди, оксиди ціанідів та комплексні ціаніди.

Водночас, перелік доповнили такими позиціями, як:

* послуги з ремонту та технічного обслуговування пристроїв на рідких кристалах, лазерів; послуги з

ремонту та технічного обслуговування приладів та апаратури для автоматичного регулювання або керування; послуги та програмне забезпечення для постачальників машин та апаратів для паяння або зварювання з можливістю різання або без неї тощо; послуги з фармаконагляду щодо лікарських засобів для зовнішніх ринків; послуги з проведення або моніторингу клінічних досліджень на лікарські засоби для зовнішніх ринків; послуги з проведення експертизи, сертифікації, валідації, лабораторних досліджень лікарських засобів;

* розрахунки за ліцензійними договорами, у т. ч. роялті;
* роботи та послуги з модернізації обладнання, пусконалагоджувальних робіт, технічного обслуговування, синхронізації, перевірки функціонування обладнання після заміни запасних частин;
* послуги, пов'язані з участю резидентів України в тендерах за межами України, у т. ч. послуги, пов'язані з реєстрацією резидента України та контрактів, підписаних з резидентом України на державних товарних біржах інших держав;
* участь у меблевій виставці, м. Познань (Польща), 16-19 травня 2022 року.

Також до переліку додатково внесли: рослини овочевих культур, суниці та полуниці; руди та концентрати мідні, хромові та цирконієві; дорогоцінні метали у колоїдному стані; ізотопи, їх органічні або неорганічні сполуки; фотоплівку в рулонах та плівку для моментальної фотографії у рулонах; мононволокна, прутки, стрижні та профілі фігурні з обробленою або необробленою поверхнею; вікна, двері балконні та їх рами і наличники: з деревини хвойних порід; целюлозу деревинну, розчинні сорти; черепицю, кахлі, плити, цеглу та аналогічні вироби: інші; посуд та прибори столові або кухонні, інші господарські і туалетні вироби, з фарфору: посуд та прибори столові або кухонні.

Джерело: http://surl.li/ceiyu

Уряд визначив пункти пропуску для переміщення транспортних засобів, придбаних громадянами України за межами країни

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 травня 2022 р. № 354-р «Питання переміщення окремих транспортних засобів через митний кордон України»

У зв'язку із значним навантаженням на пункти пропуску, пов'язаним із великою кількістю автівок, що переміщуються громадянами України на митну територію України, Уряд визначив перелік пунктів пропуску через державний кордон, через які відбуватиметься, переміщення транспортних засобів, придбаних за межами митної території України громадянами України.

Такими пунктами пропуску визначені:

- пункті пропуску через державний кордон для міжнародного пасажирського автомобільного сполучення «Устилуг»;
- міжнародний пункт пропуску для автомобільного сполучення «Грушів»;
- міжнародний пункт пропуску для автомобільного сполучення «Малий Березний».

Розпорядження покликане зменшити черги на інших пунктах пропуску через державний кордон України та систематизувати процедуру ввезення автомобілів в Україну. Але вже лунають пропозиції розширити перелік відповідних пунктів пропуску.

Джерело: http://surl.li/cejbb

Пропонується запровадити певні спрощення для підакцизної продукції

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо зменшення навантаження на бізнес в умовах воєнного стану»

Дата реєстрації: № 7374 від 13.05.2022 року

Ініціатор: Народні депутати України

Законопроект спрямований на спрощення роботи бізнесу в умовах воєнного стану.

Переважна більшість суб'єктів господарювання рітейл-сектору здійснюють, крім продажу харчових продуктів населенню, також продаж таких підакцизних товарів, як алкогольні та тютюнові вироби, а крім того, можуть мати власний імпорт зазначених товарів. На думку авторів проєкту, викладене обмеження щодо застосування системи єдиного податку 2% для імпорту та продажу підакцизних товарів не дозволяє підприємствам сфери рітейл перейти на систему єдиного податку, а у разі переходу у такого платника виникають втрати щодо маркованих підакцизних товарів тими марками, які були вивезені за межі митної території України та наклеєні на імпортні підакцизні товари до моменту переходу на єдиний податок. З метою уникнення втрат, які понесли магазини, що здійснювали власний імпорт підакцизної продукції, на придбання акцизних марок пропонується надати можливість передати право на імпорт підакцизних товарів іншим суб'єктам господарювання, які не перейшли на єдиний податок.

Виходячи з системи єдиного податку, після закінчення воєнного стану, платник податків буде мати на балансі залишки товарів, які придбає під час роботи на єдиному податку та не отримає по ним податкового кредиту. Отже, є пропозиція усунути фактичне подвійне оподаткування ПДВ. Отже, законопроектом, зокрема, пропонується:

- скасування виникнення податкового зобов'язання із акцизного податку щодо втраченого підакцизного товару, якщо такий товар знищено (втрачено) під час дії воєнного стану, запровадженого згідно із законодавством.
- дозвіл ввезення в режимі імпорту та продаж на території України суб'єктами господарювання підакцизних товарів, маркованих марками акцизного податку, придбання яких та вивезення в режимі тимчасового вивезення було здійснено іншими суб'єктами господарювання, які перейшли на сплату єдиного податку 2% на період дії воєнного, надзвичайного стану на території України та протягом шести місяців після його припинення або скасування.
- За товарами/послугами, необоротними активами, придбаними платником єдиного податку третьої групи у платників ПДВ у період воєнного стану, не реалізованими на дату повернення на загальну систему оподаткування, податкові зобов'язання нараховуються відповідно до ст.187 Податкового Кодексу України.
- обмеження вимог законодавства, які можуть перевірятися під час проведення фактичних перевірок на час воєнного стану.
- поширення на всіх роботодавців права не сплачувати єдиний внесок за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України.

Джерело: http://surl.li/cejbb

Розкрадання гуманітарної допомоги хочуть прирівняти до державної зради

Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо прирівняння розкрадання гуманітарної допомоги до Державної зради з конфіскацією майна»

Дата реєстрації: № 7384 від 17.05.2022

Ініціатор: Народні депутати України

В умовах воєнного стану пропонується посилити відповідальність за розкрадання гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги, у т. ч. незаконного використання з метою отримання прибутку.

Пропонується, що продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги або укладання інших правочинів або дій (в тому числі бездіяльності) щодо розпорядження таким майном, з метою отримання прибутку чи власного збагачення або третіх осіб, вчинені у значному розмірі, - каратимуться позбавленням волі на строк від 3 до 7 років з конфіскацією майна або без такої.

Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або у великому розмірі, - каратимуться позбавленням волі на строк від 7 до 10 років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до 3-ох років та з конфіскацією майна.

Також пропонуються інші кваліфікуючи ознаки цього злочину, як от дії, вчинені організованою групою або в особливо великому розмірі та дії, вчинені під час надзвичайного або воєнного стану.

При цьому, дії, вважаються вчиненими у значному розмірі, якщо загальна вартість такої гуманітарної у 350 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян; у великому розмірі - якщо у 1000 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян; у особливо великому розмірі - якщо у 3000 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Джерело: http://surl.li/ceqpk

Додаткові заходи із впровадження режиму спільного транзиту в Україні

Проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо деяких питань виконання Глави 5 Розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»

Дата реєстрації: №7420 від 31.05.2022

Ініціатор: Кабінет Міністрів України

Проект Закону розроблено з метою впровадження європейських практик у здійснення митної справи в Україні, підготовки національного законодавства до виконання організаційних процедур для приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту від 20 травня 1987 року й участі України у Новій комп'ютеризованій транзитній системі (NCTS), яка використовується договірними сторонами Конвенції.

Законопроектом пропонується з уніфікувати передбачені Митним кодексом України правила щодо отримання статусу фінансового гаранта, забезпечення сплати митних платежів, отримання авторизації на застосування спрощень «загальна гарантія», «загальна гарантія із зменшенням розміру забезпе-

чення базової суми на 50%», «загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70%», «звільнення від гарантії» з вимогами, визначеними зазначеною Конвенцією; дозволити користуватися спрощеннями під час здійснення митних формальностей усім надійним підприємствам, а не тільки авторизованим економічним операторам. При цьому удосконалюється процедура розгляду скарг платників податків в адміністративному порядку, зокрема визначено підвідомчість розгляду скарг, запроваджується можливість подання скарги в електронній формі, визначаються права особи, яка подала скаргу, та процедури розгляду і прийняття рішень за результатами такого розгляду скарг; запроваджується механізм, аналогічний тому, що функціонує в ЄС, видання рішень митними органами, регламентувавши права та обов'язки посадових осіб митних органів і посадових осіб підприємств під час розгляду заяви підприємства.

Передбачається забезпечення право бути почутим: можливість подати письмові заперечення та відповідні обґрунтування у разі наміру митного органу прийняти несприятливе для підприємства рішення.

Прописується процедура кінцевого використання, коли іноземні товари можуть бути випущені у вільний обіг на митній території України за зниженими ставками ввізного мита, встановленими Митним тарифом України і передбачається можливість надання гарантій на різницю між сумою ввізного мита, визначеного за повними ставками Митного тарифу України, та сумою ввізного мита, визначеного за зниженими ставками Митного тарифу України, що забезпечує покриття ризиків, пов'язаних з недотриманням умов кінцевого використання.

Джерело: http://surl.li/cejci

В Україні надано перший дозвіл на застосування спеціального транзитного спрощення в NCTS

16 травня 2022 року наказом Держмитслужби надано перший дозвіл на застосування спеціального транзитного спрощення "загальна фінансова гарантія" підприємству в Україні. З цього в Україні розпочався процес отримання підприємствами спеціальних транзитних спрощень у рамках процедури спільного транзиту (NCTS).

Загальна фінансова гарантія у процедурі NCTS використовується для покриття кількох транзитних операцій. При цьому, після вивільнення частини зарезервованої суми загальної фінансової гарантії, така сума стає доступною для наступних транзитних операцій. Використання загальної фінансової гарантії є основним способом гарантування транзитних переміщень у ЄС та інших країнах-учасницях NCTS.

Український бізнес, який користується NCTS, окрім "загальної фінансової гарантії", може також отримати такі важливі транзитні спрощення як «авторизований вантажовідправник» та «авторизований вантажоотримувач». Докладніше про транзитні спрощення – в інфографіці Держмитслужби: http://surl.li/cejdo

Як відомо, в Україні триває етап національного застосування NCTS. Однак спеціальні транзитні спрощенн, отримані зараз, під час національного застосування NCTS, будуть дійсними і в подальшому, під час міжнародного застосування режиму спільного транзиту, яке, як очікується, може розпочатись уже в 2022 році.

Джерело: http://surl.li/cejdo

Комітет Верховної Ради України з фінансів, податкової та митної політики визнав роботу Держмитслужби незадовільною

На своєму засіданні 18 травня 2022 року 3 Комітет Верховної Ради України з фінансів, податкової та митної політики у режимі відеоконференції заслухав звіт керівництва Держмитслужби України з питань організації роботи митних органів та здійснення митної справи в мовах воєнного стану в Україні.

За результатами проведеного засідання комітет вирshив визнати незадовільною діяльність Держмитслужби України у період воєнного стану, зокрема, через:

- утворення черг на пунктах пропуску, що ускладнило доставку гуманітарних вантажів та логістику для українського експорту;
- недостатній контроль за дотриманням правил переміщенням валютних цінностей через митний кордон України;
- незадовільну організацію боротьби з незаконним переміщенням товарів через митний кордон України.

Народні депутати навели факти зловживань, коли під виглядом гуманітарних вантажів намагаються ввезти в країну товари не гуманітарного призначення, факти незаконного переміщення великих сум валюти тощо. Крім того, виділили факти зловживань з товарами, які зберігаються на митних складах та передаються на потреби ЗСУ.

Також рекомендовано внести зміни до Розпорядження Кабінету Міністрів України «Питання перемі-

щення окремих транспортних засобів через митний кордон України» від 03.05.2022 №354-р щодо збільшення кількості пунктів пропуску через митний кордон України, через які можуть переміщуватись транспортні засоби, придбані за межами митної території України громадянами України, пунктами пропуску на кордоні з Республікою Молдова та Румунією, а також вжити організаційних заходів, спрямованих на усунення черг в пунктах пропуску через державний кордон України, збільшення пропускної спроможності пунктів пропуску, у тому числі шляхом збільшення штатної чисельності особового складу підрозділів митного оформлення, розташованих в таких пунктах пропуску, зменшення обмежень стосовно ваги транспортних засобів, які можуть переміщуватися через наявні пункти пропуску для автомобільного сполучення, розташовані на ділянці державного кордону з країнами ЄС. У разі необхідності, підготувати та затвердити відповідні нормативно-правові акти.

Особливо поганою, на думку парламентарів, є робота Одеської, Закарпатської та Волинської митниць, щодо яких рекомендовано вдатись до кадрових рішень.

Джерело: https://t.me/getmantsevdanil

У декларантів з’явилася можливість подати електронну заяву на визнання недійсною електронної попередньої декларації (ЕЕ)

Держмитслужба України додала новий сервіс в Особистий Кабінет на Єдиному державному інформаційному вебпорталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі».

З початку червня 2022 року декларанти можуть подати електронну заяву на визнання недійсною електронної попередньої декларації (ЕЕ), яка раніше була оформлена в автоматичному режимі. Анулювання також здійснюється в автоматичному режимі та можливе тільки для тих попередніх декларацій, по яким ще не було здійснено ввезення товарів в Україну.

Джерело: http://surl.li/cejdm

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій у рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попереднього і публікується в рамках проєкту **“Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”**, який реалізується за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network і є моніторингом реалізації митної реформи та заходів зі сприяння міжнародній торгівлі.

Публікація складається з трьох частин:

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі і можуть безпосередньо впливати на суб’єкти зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства.

Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Європейського Союзу, Міжнародного фонду “Відродження”, ATLAS Network та (або) Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.